



NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LIX. ÉVFOLYAM • 665. SZÁM

11.

2015. NOVEMBER

CSEH KATALIN

Őszi álom

Dércsipke-gallér fűhegyen,
hóharmatlányka kedvesen
táncot lejt a színekavalkádban,
lapik tömkelege a kidobott kádban.
Mintha eső hullana, áttetsző, hideg,
vakmerő szél szaltózik a kertek felett.

LÁSZLÓ NOÉMI

Köd

Egy üvegbura eltörött,
a völgy ölébe dőlt a köd.
Ott gomolyog a fű között,
a fák alatt, a fák fölött.

Eltűnt a színes őszi világ,
javítsátok meg a burát,
aki az égbe költözött,
szippantsa vissza a ködöt!

Egy légsák fönt kettéhasadt,
köd lepte el az ágakat,
köd ül levélen, gesztenyén,
tejhab csücsül az őszi helyén.

Ereszkedjen le a hideg,
a légsákot foltozza meg,
s amit a köd gyökérig áztat,
szellőztesse az őszi fákat!

TÓTH ÁGNES

Felhő ül

Felhő ül a fák hegyén, és szendereg,
nótás kedvű szél rángatja
zubbonyát, mint rossz gyerek.

Néz a felhő, ki cibálja, ki zenél?
Szél szárnyába kapaszkodik,
hátára ül, útra kél.

Vitorlázik a magasban,
felszántja a kék eget,
kövér hasa kiszakad a
repedezett föld felett.



KISS LEHEL

Városunk

Ez itt a ház, hol ők laknak,
Útcára nyílik az öt ablak.
Látszik a kis park a főtéren –
Fehérrel teríti a hó télen.

Ez itt a ház, hol ti laktok,
Útcára nyílnak az ablakok.
Látszik a főtemplom nagy tornya –
Felhőkbe kapaszkodó lajtorja.

Ez itt a ház, hol mi lakunk,
Útcára nyílik öt ablakunk.
Látszik a Nap, mikor reggel kél –
Szebb város a világon nincs ennél!



JÁNK KÁROLY

Őszi reggel

Csontosodik már a reggel,
dértől csillog a fűtenger,
dércsatakos – fel nem szárad,
nyakán ül az őszi bánat.

Nyakán ül az őszi bánat,
dért köpülve folyton fárad.
Fel nem szárad – vacog, fázik.
Felhődunnák alatt ázik.

A holdbéli nyúl

A sárkány és a kisfiú pár fénypercnyire hagyta el a Háromlábú Napvarjú fészket, amikor Boldizsár megtörte a világűr csendjét:

– Nem értem, Long, hogyan kerülhetett egy nyúl a Holdra?

– Nem akármilyen nyúl az, hanem a Jáde Nyúl. Különös története van – felelte a sárkány. *Egyszer, még az ősidőkben három tündér három öregember alakját öltötte magára, hogy próbára tegye az élőlények jószívűségét. Tüzet gyújtottak, és várakoztak. Nemsokára arra ment egy róka, szájában egy tyúkkal, egy majom, kezében egy fürt banánnal, és egy nyúl. „Segítsetek rajtunk, szegény éhes vándorokon, nincs egy betevő falatunk sem” – panasztáltak az aggastyánok. A róka és a majom szétszította eledelét a vándorok között. A nyúlnak azonban nem volt semmije, így ő a tűzbe ugrott, saját testét ajánlva az öregeknek táplálékkul. A nyúl önfeláldozása annyira meghatotta a tündéreket, hogy nyomban a Holdbéli Palotába vitték, a megtisztelő Jáde Nyúl címet adományozták neki, és nagy bölcsességgel ruházták fel. Azóta is ott él, a legtitkosabb tudás birtokában: a halhatatlanság varázsszerét, az életelixírt készíti mozsarában.*

– És mit csinál varázsszerével? Eladja? – kérdezte Boldizsár.

– Á, dehogy, ez a varázsszer nem vásárolható meg. És kérni sem lehet belőle, hanem ki kell érdemelni.

– Ki érdemelheti ki?

– Eddig csak nagyon keveseknek sikerült. Azoknak, akik kiállták a próbatételeket. De nézd, már közeledünk is célpontunkhoz.

Boldizsár fürkésző szemmel kémlelte az űrtávlatot. Kisvártatva fel is tűnt előtte a Hold egyre terebélyesedő pocakja.

A felszínhez közeledve láthatóvá váltak a kietlen égitest kráterei, csupasz völgyei, árcai és magaslatai. A kisfiú csalódottan állapította meg:

– Hát ez pontosan úgy fest, mint egy kutyarágta, szürke gumilabda.

– Még egy fénymásodperc, és le is szállunk, csak vigyázzunk, nehogy bosszúból kiguruljon alólunk ez a derék golyóbis, amiért ennyire lebecsülted – tréfálkozott a sárkány.

– Jaj, valami közeledik – szakította félbe Boldizsár ijedten.

A völgy túloldalán egy asztal méretű, lépegető járgányon hatalmas nyúl szekerezett feléjük.



– A Jåde Nyúl az! *Ni háo!* – kiáltotta Long, lelkesen integetve barátjának.
– *Ni háo* nektek is – viszonzta a nyúl a köszönést, amint a közelükbe ért.
– Ez itt a kis barátom, segített a tojásbegyűjtésnél – mutatott a sárkány Boldizsárra.
– Látom, nem volt szüksége úrhajóra, úrruhára. Kiértemelte a varázserejű igazgyöngyöt, és sárkánymódra utazik. Nagyszerű. Hát akkor szálljatok fel a szekereimre, és menjünk a palotámba. Rátok fér a pihenés és egy kis harapnivaló – hívta a nyúl kedvesen a látogatókat.

– Hogy tettél szert erre a fura lépegetőgépre? – kérdezte Long a nyúltól.

– Kinából küldték. Nem kell többé cipekednem, ezen szállítom a gyógyászványokat az elixírhez.

– Na, hogy tetszik? – kérdezte a nyúl Boldizsártól.

– Túl kopár, színtelen itt minden. Sehol egy fa, fűszál vagy virág. Van a zsebemben pár zsírkréta. Festenek egy szál virágot a sziklafalra.

Ahogy elkészült a rajz, a holdbéli nyúl örvendezve mondta: – *Méj huá*, szép virág. Köszönöm, hogy színt hoztál a szürkeségbe.

A palota egy sziklafalba vájt, hatalmas, ékkőberakásos épület volt. Falain csak úgy sziporkázott a temérdek színes drágakő. Boldizsár szemét kápráztatta a csillogás. A Jåde Nyúl a tágas ebédlőbe vezette vendégeit.

– Kóstoljátok meg a holdpogácsát. Ma reggel sütöttem a tegnapi napvarjú-tojásból – kínálta vendégeit a nyúl.

– Még sohasem ettem ilyen finomat – állapította meg Boldizsár a harmadik pogácsát majszolva.

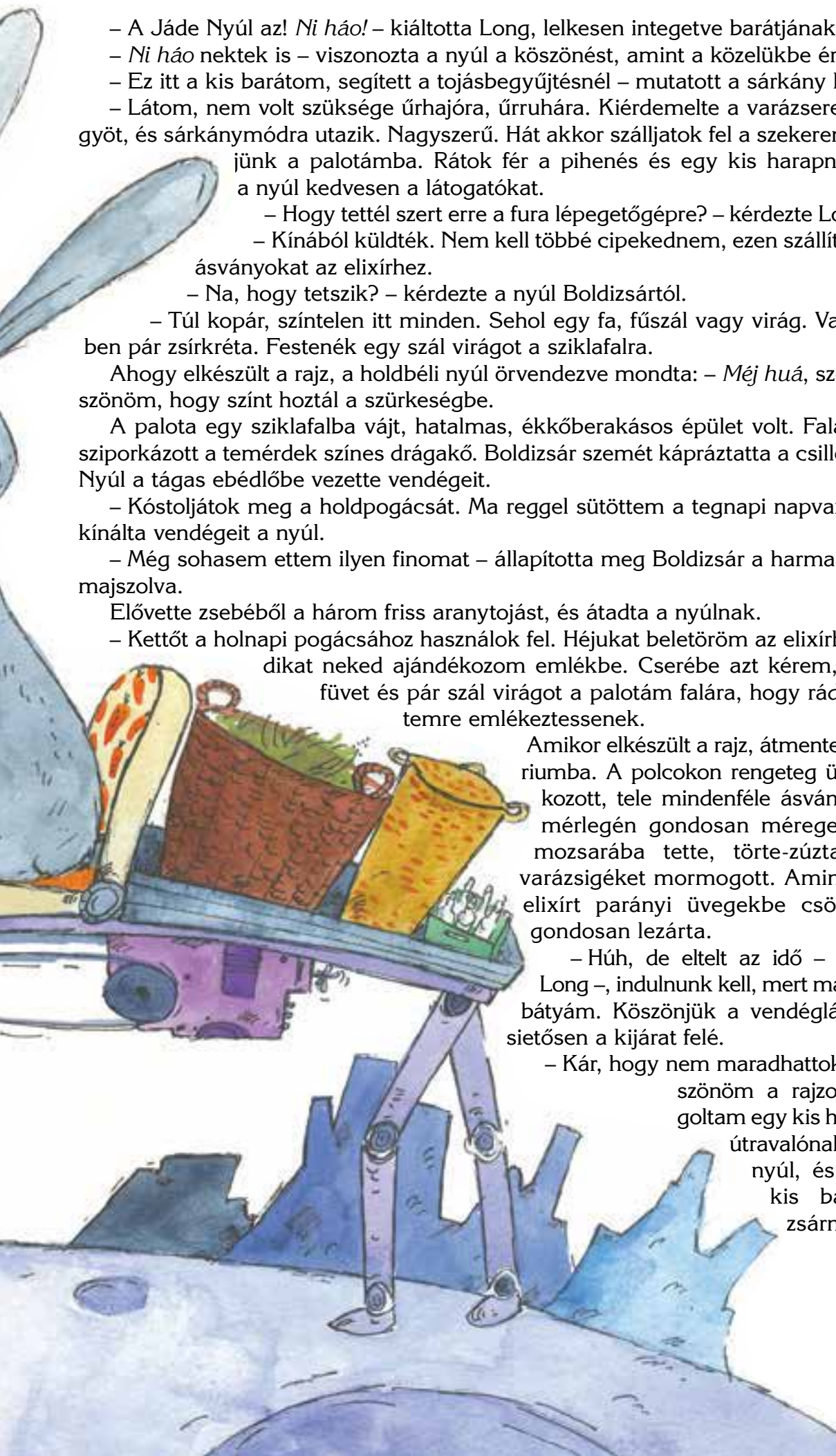
Elővette zsebéből a három friss aranytojást, és átadta a nyúlnak.

– Kettőt a holdnapi pogácsához használok fel. Héjukat beletöröm az elixírbe. A harmadikat neked ajándékozom emlékre. Cserébe azt kérem, hogy rajzolj füvet és pár szál virágot a palotám falára, hogy rád és földi életemre emlékeztessenek.

Amikor elkészült a rajz, átmentek a laboratóriumba. A polcokon rengeteg üvegcsé sorakozott, tele mindenféle ásvánnyal. A nyúl mérlegén gondosan méregetett belőlük, mozsarába tette, törte-zúzta, miközben varázsigeiket mormogott. Amint végzett, az elixírt parányi üvegekbe csöpögtette, és gondosan lezárta.

– Húh, de eltelt az idő – kapott észbe Long –, indulnunk kell, mert már vár a nagybátyám. Köszönjük a vendéglátást – indult sietősen a kijárat felé.

– Kár, hogy nem maradhattok tovább. Köszönöm a rajzokat. Csomagoltam egy kis hold-pogácsát útravalónak – mondta a nyúl, és átadott egy kis batyut Boldizsárnak.



Bajtársak

Volt egyszer egy kisfiú. Pont annyira volt maszatos és csintalan, mint a fiúk általában. Egy valamiben azonban különbözött tőlük. Szerette a buszokat. De nem ám úgy, ahogy minden kisfiúnak illik szeretnie mindent, ami burrog! Nem, ő valósággal rajongott a buszokért. Elmondom, miért. Amikor először ült fel mamájával a buszra, ahogy elindultak, a kisfiú felkiáltott meglepetésében.

– Hallod? A motor énekel! Milyen szép!

– Nem fiam, ezt úgy mondják, hogy burrog – válaszolt a mamája.

Így aztán a kisfiú egyedül hallgatta a dalt, és sajnálta, hogy nem mennek a végállomásig. Leszálláskor csak ennyit mondott:

– Mama, én buszvezető leszek.

Amire a mamája fáradtan sóhajtott.

Csakhamar megtudta a fiúcska, hogy mindegyik busznak van saját éneke. A mikrobuszok vékony hangon, a csuklós buszok elcsukló hangon, a vén, pöfögő járatok rekedt hangon daloltak neki. Nem telt bele sok idő, a kisfiúból fiatalember lett, s egy reggel boldogan huppant bele egy zöld busz sofőrülésébe.

– Te busz, olyan gyönyörű zöld vagy, s piros a kárpitod, ezért elnevezlek Dinnyének – sugta a kormánynak.

– Neked pedig fekete a szemed,

mint a dinnyemag, ezért Magocskának szólítalak – dörögött válaszul a busz.

A fiúnak nem volt ellenvetése, így aztán évekig gurultak együtt, s Dinnye szebbnél-szebb dallamokkal vidította az ő Magocskáját. Egy napon azonban szokatlanul csendesen fogadta. Nem dúdolt, nem parapapammozott, csak morgolódott, valahogy így:

– Az már mégiscsak hallatlan, hogy te cingár vagy, én meg böhömnagy. Nem ilünk össze – dünnyögte morcosan.

– Egyet se buszulj, drága Dinnye, a kedvedért én is megnövök – fogadkozott Magocska, s nyomatékkal azonnal beleharapott egy hatalmas szalonnásfasírtosrántotthúsos szendvicsbe.

Egy hét múlva már szépen gömbölyödött, egy hónapra rá pedig a pocakja elérte a kormányt.

– Na, mostmár elég volt a terebélyesedésből – szusszantak fel mindketten.

Azontúl Dinnye se „busszankodott”, csak száguldoztak boldogan utasaikkal hajtaltól napszálltaig.

Időközben Magocska apa lett, aztán nagytata, később pedig déditata is. Képzéljétek, pont a Samuék déditatája. Már régcsereg nem a Dinnye sofőrülésében, hanem egy fotelben üldögélt.

Dinnyén is fogott az idő, már évek óta egy roncsstelepen rozsdásodott, amikor déditata súlyosan megbetegedett. Samut elvitték a kórházba tatót-látogatni. Déditata csendesen feküdt, de amikor apáék kiléptek a folyosóra, hirtelen felült, és megfogta a kisfiú kezét.

– Segíts kijutni innen, Samuka! – kérte.

– Te nem is vagy beteg! – ölelte át Samu boldogan déditatát.

– Jaj, dehogy vagyok, csak ez a sok fehérség bosszant – mondta déditata, s rákacsintott a fiúcskára.





Így aztán Samu segített neki felöltözni, majd végigosontak a folyosón. Szerencsére senki nem látta meg őket.

– Hová megyünk, déditata? – kérdezte Samu izgatottan.

Ám déditata válaszul csak hunyorgott, mint aki nagyon figyel valamire.

– Erre! – húzta maga után Samut.

Lassan elfogytak a házak, kiértek a mezőre. A rét közepén egy ósdi zöld busz pőfögött.

– Hát itt vagy végre, Magocska – brum-mogta, s déditata válaszul megölelte kopott-zöld orrán a rozsdás rácsot. – Na, felkészültél a legnagyobb kalandra? – rotyogta Dinnye.

– Vágjunk neki! – kurjantott déditata, s már lépett volna fel a buszra.

– Vigyél magaddal, kérlek! – fogta meg hirtelen egy kis mancs a kezét.

– Nem lehet, Samuka, látod, Dinnye milyen rozoga, már csak egy utast bír el.

Amire a zöld jármű „busszúsan” horkantott egyet.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Nyári irány

Indul az autó nyári irányba, vissza se jön, míg a nyarat járja.

Hogyha begördül a városi őszbe, belemerül újra a benzingőzbe.

Samu elszomorodott.

– Ne itasd az egereket, kiskomám! Majd üzenek neked a városi buszokkal – azzal fellépett a kormányhoz, és begyújtotta a motort.

Samu integetni is elfelejtett, csak bámulta, milyen könnyedén emelkedik a busz a felhők fölé.

Azóta még egy kisfiú lesi a buszok minden szusszanását. Hátha pont azzal a pirossal üzen déditata.

A rongybaba

Juli, ha tehetne, az üres piacon töltötte a szombat délutánokat. Általában más gyerekekkel együtt rugdosta a szemetet, de ma a szél túlságosan hidegen fújta át a placcot, és ő egyedül volt. Gondolatai egy baba körül jártak. Azt a rongybabát egy szőke kislánynál látta, amikor délelőtt ő és a nagymamája a piacon vásároltak.

A szőke lány rózsaszínű dzsekit, és divatos szoknyát viselt. Juli tanúja volt a jelenetnek, amikor a kislány durcásan bejelentette, hogy azonnal haza akar menni: megígérte a barátnőjének, hogy tizenegyor csetelnek, és különben is, a piacozás olyan uncsi meg ósdi, és hogy a papával mindig a nagyáruházban intézik a bevásárlást. A nagymama törődötten bólogatott, és azt ígérte, ha még egy picit kibírja Esztike (így szólította), vesz neki vásárfiát. Most kapta meg a nyugdíjat, ennyi plusz kiadás még nem okoz nagy gondot. A néni előszedte fekete bugyellárisát, átnyújtott egy ropogós ötvenest a játékarusnak, és a rongybabára mutatott.

– Ez lenne a híres vásárfia? – húzta el a száját Esztike.

Hóna alá csapta a babát, és duzzogva követte a nagymamát zöldségeshez.

A néni és unokája hamar eltűnt Juli szeme elől a kavargó tömegben. Ő is hazament. Csak ebéd után mehetett le újra a térre. A nagy piac most üresen kongott. Az árusok összecsomagolták az eladatlan holmit, leszerelték a hivalkodó színű ponyvával befedett sátorrudakat. A szürke beton zacskókat és színes papírokat forgatott a szél. Juli belerúgott egy banános dobozba, s már majdnem továbbindult, amikor észrevette, hogy ismerős színű rongydarab lóg ki alóla. Izgatottan odaugrott, hogy megnézzze, mi az.

A banános láda alatt ott hevert a rongybaba.

– Szia! Hát te?! Hogy került ide? – kérdezte kikerekedett szemmel Juli, és leguggolt mellé.

Most alaposan szemügyre vehette a babát. Három hosszú, fekete szempilla csinosította barna filc-szemét. Tömpe orrocskája bevont gombból készült. Fekete fonalhaja dús copfban keretezte az arcát. A pöttyös, kék ruhácska alól rózsaszín hurkakéz és láb lógott ki.

A baba megszólalt:

– Tudod, az a szőke kislány letett ide, aztán meg szépen itt felejtett. Semmi gond, azt hiszem, nem tetszettem neki. De – kuncogott a baba – ő se nekem. Csak egy a baj... – sóhajtott.

Juli kérdő tekintettel nézett rá.

– Üzentet küldtek a széllel. Jönnek érttem...

– Kicsoda? Visszajön érted a kislány? Vagy a nagymamája? Ő igazán kedves néni...

A baba lemondóan intett párnás kezével.

– Nem, nem hiszem, hogy ők visszajönnének. Éppen ezért üzent Glejmin királya. Meghívót kaptam az elveszett tárgyak országába – magyarázta. – Az ilyen meghívó visszautasíthatatlan.

Juli gondterhelten ráncolta homlokát.

– Biztosan szép hely lehet... Örülsz, hogy odamehetsz?

A baba szeme sarkában hatalmas könnycsepp jelent meg.

– Nem, egyáltalán nem örülök. Tudod, nekem tetszik itt, nálatok. Szívesen maradnék, de nem tehetem. Elveszítetted a gazdám.

Juli izgatottan mocorgott. Éppen nagy levegőt vett, hogy megszólaljon, amikor a banános láda egy hirtelen szellőkéstől arrébb csúszott. Helyén lyuk tátongott, amelyből kisvártatva egy manó dugta elő



torzonborz fejét. Gyanakvóan körülnézett.

– Te vagy Katica? – kérdezte reszelős hangon. – Megkaptad a meghívót?

A kislány ijedten hátrált, de a baba nem látszott meglepettnek. Szomorúan bólogatott.

– Induljunk! Már nagyon várnak odaát! A király ünnepséget szervez a tiszteletedre.

Juli a baba mellé térdelt, és a fülébe sutogott.

– Várj! Mondanom kell valamit! Ha nincs kedved odamenni, tarthatsz velem. Az az igazság, hogy nekem még soha nem volt igazi babám. Tudod, a mama nem tud túl sok pénzt összehozni a takarítással, örül, ha a hónap végén nincs adósságunk. Szóval... Nem tudom, hogy jó gazdád lennék-e, de nagyon szeretném, ha velem maradnál!

A baba szégyenlősen lesütötte hosszú szempilláját.

– Amikor megláttalak a piacon, arra gondoltam, milyen kár, hogy nem te lettél a gazdám...

A boglyas manó megzavarta a hirtelen beállt csendet. Öklével a betonra csapott.

– Ebből elég!

Juli és a baba ijedten néztek hol egymásra, hol meg a manóra.

– Jó, jó! – recsegte a kis futár. – Nem kell úgy megijedni. Kérem vissza a levelet! Példátlan eset, bevallom. Eddig senkinek se sikerült gazdát találnia, miután kézbesítettük a meghívót. – A kisember vidáman Julira villantotta hiányos fogsorát: – Gratulálok! Aztán vigyázz rá!

– Nem lesz szükség újabb meghívóra! – nevetett Juli, és felkapta Katicát.

A manó, ahogy jött, egyetlen szempillantás alatt el is tűnt, és egy újabb szellőkés visszaborította a lyukra a banános dobozt. Juli a karjába zárta Katicát, és hazaindult. Búcsúzóul incselkedve belerúgott a ládába. A doboz az oldalára fordult, de a lyuk már nem volt alatta. A szürke betont itt is ugyanaz a girbegurba kátránycsík szelte ketté, mint mindenütt a téren.



FAZEKASINASNAK ÁLLOK

Nem kapálok, nem kaszálok,
Fazekasinasnak állok;
Kicsi csuprokat csinállok,
Miben kávéznak a lányok.

Gyertek, fiúk, álljunk be fazekasinasnak!
Amíg a lányok a kicsi cserépcsuprokból
(kakaó)kávéznak, én mesélek nektek
erről a nyolcezer éves férfimesterségről.



Az ember – különösen a szegényebbje – szerte a világon ősidők óta agyagedényben tárolt és főzött szinte minden élelmet. Agyagtálban állt a szárított bab, borsó, lencse, köcsögben a szilvaíz, a tej, a tejföl, cserépkorsóban a víz, kancsóban, bokályban, kulacsban a bor, butykosban, butellában a pálinka. Füles szilkében vitték a mezőre és a gyermekágyas komaasszonynak az ebédet. Cserépbográcsban, fazékban, lábasban (melynek nemcsak a neve, az alja is valóban lábas volt), kacsasütőben, kalácstepsiben készült minden finom falat. De cserépből volt a csirkeitató, a szűrő, a sótartó, a gyermekek malacperselye, madárfütyülője, körtemuzsikája is.

Fazakas és *Fazekas* nevű olvasóim, nem vagytok egyedül: szerte a Kárpát-medencében rengeteg magyar család viseli ezt a nevet, hiszen törékeny portéka a cserép, sok fazekasra volt szükség. Az 1890-es országos népszámláláskor 7000 fazekast írtak össze, akik évente 30–40 millió edényt készítettek.

A Dunántúlon a szláv eredetű *gerencsér* vagy *gelencsér* szavunk is fazekast jelentett. Gerencsérpuszta már Szent István király korában fazekasközség volt. A felvidéki Gerencséren és az Arad megyei Fazekasvarsándon hajdan az egész falu fazekas lehetett. De – ha nevük nem is tükrözte ezt – a Kárpát-hazában legalább ezer település volt híres fazekasairól, köztük Debrecen, Mezőcsát, Hódmezővásárhely, Nádudvar, Sárköz, Erdélyben Torda, Jára, Zilah, Dész, Körösrév. Manapság e mesterségről mindenkinek Korond jut eszébe, pedig a régi mondóka Csíkmadarasról szól: *Ez a falu Madaras, hol a pap is fazekas.*

Az őskorban az asszonyok formázták meg kezdetleges agyagedényeiket, nem korongon, hanem úgynevezett *rakással*: agyaggyűrűket helyeztek egymásra, majd összesímtgatták őket. Később mégis férfimesterség lett



A fekete kerámiát Mohácson szalmával, Csíkmadarason gyantás fenyőfával füstölték



– Ki volt az első fazekas?
– A Jóisten, aki sárból gyúrta meg Ádámot.

a fazekasság, hiszen az agyag bányászása, cipelése, többszöri mosása, tisztítása, vízzel keverése, lábbal majd kézzel való meggyúrása, vágása, formázása, azaz a korongozás férfierőt igényelt. A díszítés, karcolás, írókázás, festés viszont továbbra is az asszonyok dolga maradt.

A mesterség minden titka lényeges, de a legfontosabb mégiscsak a korongozás. A fazekas mezítláb hajtotta az alsó korongot, a felsőre rácsapta az alaposan előkészített agyaggombócot, és vizes kézzel húzni, emelni, vékonyítani, alakítani kezdte. Ha nem is minden kancsónál, de lehetetlen, hogy néha ne jutott volna eszébe, mennyire hasonlít ez a Teremtő munkájához.



Miért állt befele a füle az Árpád-kori cserépbográcsnak?

Egy másik mester is faragott dúcba nyomkodja bele az alapanyagot, de nem égeti, csak süti. Ki ő?

De a mű még korántsem volt kész. Előbb rátétel, véséssel, karcolással mintázták, meleg, árnyékos helyen szikkasztották, majd megadták az alapszínét, írókával vagy ecsettel megrajzolták, aztán kiégették. Ez is két lépésből állt: a zsongálás után kivették, ólom- vagy ónmázzal bevonták, aztán folytatták az égetést.

Régen a fazekasok, gerencserek a mindennap használt, igénytelenebb, úgynevezett vászonedényeket készítették. A tálalók és korsósok előkelőbb mestereknek számítottak, gazdagon díszített tálakat, köcsögöket, korsókat, kancsókat készítettek.

A kályhacsempe-készítők a fazekasok külön rétegét alkották. Munkájuk jobban megőrződött, mint az edények. A középkorból is maradt ránk művészi kályhacsempe. A négyszögletű fadúcot gazdagon kifaragták, ebbe nyomkodták bele az agyagot, szikkadás után kivették, festették, zománcolták és kiégették.

A gyermek Jézus egyszer agyaggal játszott. Madarakat formált, s azok trillázva röppenek fel tenyeréről az égbolt felé. Mindegy, hogy agyagot, vasat vagy embert formálsz, csak hittel tedd. Add bele minden tudásodat, erődet, bizalmadat – és lélek költözik munkádba.

Zsigmond Emese



A csalikancsóból csak az tud inni, aki ismeri a titkát

A pásztorok között ki áll a ranglétra legfelső, és ki a legalsó fokán?



Miskakancsó

Semmire semmi gondom

Népmonda

Volt a cigányoknak egy vajdájuk, az a lócsizárságból úgy meggazdagodott, hogy kiírta a házára: Semmire semmi gondom!

Arra járt Mátyás király, meglátta, bezö-
getett, s mondja a vajdának:

– Hallod-é, te szemtelen cigány, hogy merted ilyen szűk esztendőben kiírni a házad falára, hogy semmire semmi gondod? Ha nincs gondod, majd adok én! Hetednapra visszajövök, addig kitalálsz a feleletet három kérdésemre. Hány hét a világ? Nem született, mégis meghótt, ki az? Találd ki, hogy én min állok? Ha nem tudsz nékem megfelelni, elveszem ezt a szép házadat, odaadom a vak kódusnak.

Most már lett gondja a vajdának. Gondolkozott, gondolkozott, de nem tudta egyik kérdésre sem a feleletet.

Kérdi a fiatal bérese, mi legyen, ami a szívét úgy nyomja.

Elmesélte a vajda, mit hagyott néki Mátyás király, s azt mondja:

– Ha segíteni tudsz az én bajomon, neked adom az egyetlen lányomat, osztán ha

meghalok, te leszel utánam a cigányok
vajdája.

Jól van, hetednapra az a fiatal béres bemeszelte a haját fehérre, meg felkötött egy nagy fehér szakállat is a pofájára, úgy állott a király elébe, mintha ő lenne a vajda.

– Felelj hát, cigány, hány hét a világ?

– Evvel a mostanival is kevesebb! – feleli a béres.

– Ez jó egynek – azt mondja Mátyás király –, de most arra felelj, ki volt az, aki nem született, mégis meghótt?

– Felséges király, aki nem született,
mégis meghótt, senki más nem vót, mint
Ádám apánk!

– Erre is rátaláltál, cigány. Hanem azt is meg tudod-e mondani, min állok én itt előtted?

– Min állana a felséges király, ő is csak a csizma talpán áll!

– No, cigány, örüli, mert megfeleltél!

Örült is a cigány béres, mingyárt nagy lagzit csaptak, még a kutyák is feketeká-vét ittak.



Máriaradna

Népmonda

Páter Janics Andrásnak hívták a kegyes embert, ki szerzetes társaival Lippáról, a török elől a radnai rengetegbe bujdosott, és ott sebtiben kis fakápolnát emelt az Úr tiszteletére. A török azonban íziben rajtakapta ezen a merényleten, és irgalom nélkül lerombolá a kápolnáját.

Ámde a páter nem volt rest, s újra összehátolta faalkotmányát.

A lippai basa szörnyű haragra lobbant, s maga elé állítatván a békétlenkedőt, imígyen rivallt rá: „Lassan, páter, a kereszttel!” Többet nem szól vala, hanem egyet intett bozontos szemöldökével, és a janicsárok rögtön száz botot vertek a jámbor páter talpára.

Páter Janics András fogta magát, s egyenesen elgyalogolt Konstantinápolyba, hol illedelmesen kocogott a magas portán, panaszt téve a hatalmas padisáh előtt. Harmadnapra rá: visszagyalogolhatott hazájába, kenyeres tarisznyájában a szultán sajátkezü fermánjával.

De a páter – úgy látszik – csak kötve hitt a lippai basa jóakarátában: vargabetűt csinált Borosjenő felé, hogy fermánját az ottani basának bemutassa, kinek védelme alatt aztán háborítatlanul építhetné fel újból kápolnáját; ott szolgálván az Urat haláláig.

Ez a radnai búcsújáróhely keletkezésének a története, s egyúttal élénk bizonyítéka a világ hálátlanságának, mely páter Janicsot sem szentté nem avatta, sem hírnévhez nem juttatta; noha annyit gyalogolt Isten dicsőségére, mint kevés barát előtte és utána.

Utódjai megépítették a klostromot 1730-ban, s nagyobbították a templomot is, amelynek falába egy érdekes darab kő van



beillesztve; mellette egy török lovast ábrázoló mázolás és a következő felirat:

Íme a török lovának fél lába a holdnak felét mutatva nyomába,

Melyet a kemény kőben itt hagyta,

Mária, úgy mint hold csudára megtartva.

Elmondta az aradi Almási Kristóf és
Balogh Zita Dóra 2015-ben,
a marosvásárhelyi Regemondó Versenyen



DERÜLJ, DERÜLJ!

BALÁZS TIBOR

Borz-vers

Torzonborz borzok
berzenkednek,
merthogy a borz-
borozóban
borz-toborzót
rebesgetnek.

Borz-bordát verjen
bodzapuska?
Hátborzongató ez,
Borz Iluska!

Toborzás lett a
borozás vége,
borzasztó ez egy
borz-versre nézve.

DÖME ZSUZSA

A borz

Kinézete kissé torz,
ábrázata torzonborz.
Morfondírozik a borz:
párt magához így hogy vonz?

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Borzasságok

Milyen furcsa állatsereg,
egyik habog, másik hebeg,
nézd, a róka csupa móka,
és a csóka nem csalóka.
Talpraesett ez a menyét,
megvendégelte a menyét,
hozzá szegődött a borz,
kinézete torzonborz.
Menyét menyem
sokat henyélt,
mennybe mennem
nem kell ezért.



AYHAN GÖKHAN

Bacilus

Hol nem volt egy bacilus,
azt szipogta: el ne fuss
előlem, nem bántalak,
pusziosztó-vállalat
vagyok és emberbarát
bacilus: „Senkit se bánt”,
ez lóg a cégéremen,
a betegség szégyenem.
A lények elfutottak,
szavát a bacilusnak
nem hitték, a bacilus
hol volt egyszer, vége, huss!



CSEH KATALIN

Rigmusok

Csigaháziorvos,
ért ő minden kórhoz.

Csigaháziúr:
tekintete szúr.

Csigaházaspár
válni készül... Kár!

Csiga-házi feladat
nincs holnapra, elmaradt.

Csiga-házhoz szállítás:
nem csalás, nem ámítás.

Csigaházaló,
most toppant be, ó!

Csigaházam kártyán elvesztettem,
látod, most már meztelen csiga lettem.



SZŐCS MARGIT

Doktornál

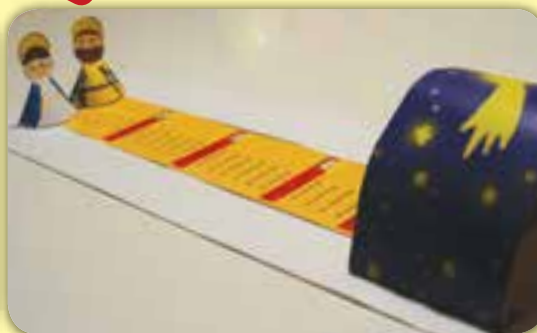
Rigó Dani hidegrázva
kóvályog be a kórházba.
– Se nappalom, se éjjelem,
a tölgyfa is forog velem! –
rí a rigó panaszosan
a bagolynak, ki dacosan
ül egy forgó karosszékből,
sztetoszkóppal a kezében.

– Űhu – horkan fel a doktor,
szeme, akár két reflektor
világít Dani szemébe,
tölcsérrel kémlel fülébe,
lázmérőt sülyeszt torkába,
elektródákat tollába,
majd a pulzusát megmérve,
gyógyszert önt egy falevélre.

– Nyugtatót adok, egy dózist,
hogy kibírd a diagnózist:
mivel észlelésed tompa,
mit ér neked a színpompa?
Szemed befogta a hályog,
füled kikezdte a tályog,
torkodon reszel az ének,
jobb, ha felcsapsz denevérek!



JÖJJ EL, JÖJJ EL!



Hogy könnyebb legyen a várakozás,
és lelkibb a készülődés, küldünk neked
egy Jézuska-váró naptárt.
Máriánál senki nem várta jobban
az isteni Kisdéd megszületését.
Készítsd el adventi naptárunkat, és lépeggess
a Szűzanyával és Szent Józseffel együtt
napról napra közelebb a Titokhoz.
De ne csak úgy felületesen, rossz
szokásaidon, hibáidon átlépve, adventi csokit
majszolva ugord át a napokat.
Gondolkodj el minden este: mit tettél aznap,
hoggy közelebb kerülj
a földre érkező Megváltóhoz.
Beszéljétek meg otthon és az osztályban,
mi volt a szép, és mi volt a nehéz Mária
várakozásában, és milyen a mi adventünk.
Mária emberként méltó tudott lenni Isten
fiához. Kérd meg, takarjon égszínű
köpenyébe, és segítsen eljutnod
a szeretet és jóság bölcsőjéhez.



november 29.
advent 1. vasárnapja

november 30.

december 1.

december 2.

december 3.

december 4.

december 5.



december 6.
advent 2. vasárnapja

december 7.

december 8.

december 9.

december 10.

december 11.

december 12.



december 13.
advent 3. vasárnapja

december 14.

1. Egy A3-as (nagy rajztömb) lapot hosszában hajts ketté.
2. Ragaszd a középre az utat.
3. Vágd ki, a szaggatott vonal mentén hajtsd ketté, ragaszd össze, ívesen ragaszd a lapra a betlehemi istállót.
4. Készítsd el Mária és József figuráját. A vastag vonalak mentén vágd ki, a narancs-sárga sávot ragasztózd meg, hátul rögzítsd, majd hajtsd előre a fejét.
5. Vágd ki, ragaszd az istálló közepére a jászolt.
6. Karácsony este fektesd bele a kisdedet.



ragasztózd meg



advent 4. vasárnapja

december 19.

december 18.

december 17.

december 16.

december 15.

december 23.

december 22.

december 21.

december 20.

december 24.
Karácsony estéje



MÜLLER KATI rajzai

Álom-e a téli álmom?



Anyu, én már kialudtam magam. Felkelhetek?



A mogyorós pelének csak sálnyi a farkincája. Bezzeg a mókusé kész paplan



Kiskópé

A mókus is rágcsáló, mégsem alszik téli álmot. Vajon miért?

A szeptemberi megfejtéseket a decemberi lapszámban olvashatjátok.

Hááát... nem éppen! A táplálékhiányhoz való alkalmazkodásnak foghatjuk fel. Télen eltűnnek a mezőkről a növények, a bokrok, csalitosok termése is megfogyatkozik. A rovarok elpusztulnak, vagy a fák kérge alá, esetleg a földbe rejtőznek a téli hideg elől.

A táplálékhiány főleg a rovarevőket (sündisznót, denevért) és a rágcsálókat érinti. Életfolyamataik, anyagcseréjük lelassul, testhőmérsékletük a fagyponthoz közeléig csökken, percenként egyszer-kétszer vesznek lélegzetet, szívük is ritkábban dobban. Testük lehűl, merevvé válik, alig pislákol bennük az élet. A sündisznó, a pelék összegömbölyödnek, így testfelületük s azzal hőleadásuk is csökken. A bőrük alatt felhalmozott zsírréteget élük fel.

A denevérek fagymentes helyeken, sziklahasadékokban, barlangokban, esetleg padlásokon gyülekeznek. Ők nem képesek összegömbölyödni, de azért a hideg ellen ők is védekeznek: a simaorrú denevérek összehajtogatják, és testükhöz szorítják szárnyukat, rajokba tömörülnek, és kölcsönösen melegítik egymást. A hosszúfülű denevér úgy csökkenti testfelületét, hogy fülét a szárnya alá dugja: nagy fül, jelentős hőmegtakarítás.

A rágcsálók közül az ürge és a hörcsög föld alatti járatokban telel át, ahová nyár folyamán nagy mennyiségű táplálékot halmoz fel. A hörcsög a gabonaföldek dézsmálója. Előfordult, hogy „éléskamrájában” 15 kg búzát is találtak, a „meglopott” gazdák nagy bosszúságára. Az állatok téli pihenésüket időnként megszakítva ebből a tartalékból falatoznak.

A medvék is visszavonulnak téli pihenőre. A közhitellel ellentétben nem nagy, huzatos barlangokba, hanem sziklahasadékokba, kidőlt nagy fák gyökerei közé húzódnak. Téli álmuk nem nagyon mély, gyakran megébrednek. A nőstény ilyenkor hozza világra bocsait.

**Havonta
3 díjat!**

Táplálékhiányt nemcsak a hideg, hanem a hosszantartó szárazság is okozhat. Szubtrópusi vidékeken, ahol egy száraz és egy esős évszak váltja egymást, egyes állatok a száraz időszakot „alusszák át”. Ez lenne a nyári álom?

Nyári álmod alszik például a Madagaszkár szigetén élő egérmaki. Ez a fürge kis állat főleg rovarokkal táplálkozik, és az esős évszakban bőségesen talál élelmet. Ekkor farkának első harmadán, a bőre alatt nagy mennyiségű zsiradékot halmoz fel. A száraz évszak beköszöntével fészkében összegömbölyödik, és júliustól szeptemberig mély álomba merül.

Az állatvilágban megfigyelt szükségpihenő ma az orvostudomány kutatóit is foglalkoztatja: Hogyan lehetne a súlyos sérüléseket szenvedett emberek anyagcseréjét mesterségesen a téli álomhoz hasonló alacsony szintre csökkenteni? Milyen anyagokkal lehetne előidézni, hogy a sebesültek a gyógyulás egész ideje alatt „hibernáljanak”? A mesterségesen, gyógyszerekkel előidézett kóma éppen ezt a célt szolgálja.

BITAY ÉVA



A Livingstone-repülőkutya nem alszik téli álmod, de nappal szárny-hálósájkjában szunyókál

Úgy alszol, mint a mormota, vagy úgy, mint a nyúl?



A hétalvók versenyén a dobogó legfelső foka a koalacské, mely 22 órát alszik egy nap. Az emlősállatok közül a legkevesebbet a zsiráfok alszanak, alvási igényük 10 perc és két óra között változik.

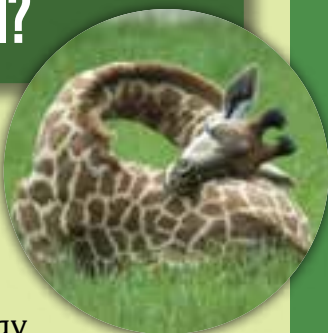
Az újszülött állatok annyi veszélynek vannak kitéve, hogy nem engedhetnek meg maguknak egy perc alvást sem. Az újszülött delfinek például a túlélés érdekében a születést követően 1 hónapig egyáltalán nem alszanak.

Az úgynevezett zsákmányállatok számára veszélyes lenne a mély alvás, ezért ők sosem alusznak egyszerre 15 percnél többet, akkor is inkább csak szundikálnak. A tengerimalac ráadásul átlátszó szemhéjjal rendelkezik, amit alváskor lecsuk, ám így is nyomon tudja követni a körülötte zajló eseményeket.

Az egy kupacban alvó-melegedő állatok esetében csak a középen levők tudnak igazán lazítani; a szélen levők éberren alusznak, hogy veszély esetén azonnal jelezni tudjanak társaiknak.

A delfin és a többi nagy tengeri emlős esetében csak az egyik agyfélteke alszik, a másik éberren őrködik, és jelez a testnek, hogy fel kell jönni a víz felszínére levegőt venni.

Az alvás mennyisége attól is függ, hogy az adott állat mit eszik. A legelésző állatok ugyanis egyszerűen nem érnek rá aludni: idejük legnagyobb részét táplálkozással kell tölteniük.



Kvak a Sűgő-barlangban



Szervusztok,
gyerekek!

Egyik barátom mesélte, hogy az idén 50 éves a Sűgő-barlang. Persze nem 50, hanem több száz-ezer éve keletkezett, kutatni, feltárni is már az 1930-as években megkezdte Romfeld Ákos és Kémenes József. Viszont 50 éve látogatható. Mivel én még nem jártam benne, gondoltam, megnézem, és bemutatom nektek is.

A Sűgő-barlang, a Gyergyói-medence legnagyobb barlangja Tekerőpatak határában található. Nevét onnan kapta, hogy a huzat és a víz jellegzetes susogós hangja mintha folyton sűgna valamit a látogatónak. Könnyű megközelíteni, autóval is járható erdei út vezet el a pihenőhöz, majd gyalogösvényen úgy 15 perc múlva érünk el a menedékházhoz, onnan csak pár perc a barlang bejárata.



A főbejárat vaskapuja a tengerszint fölötti 1060 méter magasan van. A barlang négy járatrendszerre oszlik. Az 1-es és a 2-es száraz, a 3-as a túlfolyó ág, a 4-es pedig a vizes járat.

Az 1-es járat a vaskaputól szűk réssel indul, itt nagyon óvatosan lehet csak araszolni. Az első terem az Öltöző, utána következik a Tanácsterem, majd a Felfedezők csatornája. Itt tárul fel a barlang igazi arca, a mészkőképződmények. A mennyezetről lecsüngő sztalaktitok, a lentől felfele „épülő” sztalagmitok mellett a borsókő, retekcséppkő, szakállas és tüskéscséppkő is megfigyelhető itt.

Csak túravezetővel, csoportosan lehet látogatni a Sűgő-barlangot, mivel nincs kivilágítva, turisták számára kiépítve. A járatok néhol szűkek, sárosak, csúszósak. Nagyon kell figyelnünk.

Most csak az első, kényelmesebb szinten jártam, de majd visszatérek, és megfelelő felszerelésben a többi szintet is bejárom, azaz hason végigkúszom, szűk réseken fűzöm át magam, helyenként vízben kuruttyolok. Talán egy másik lapszámban titeket is magammal hívlak.

Addig is jegyezzétek meg, hogy a Súgó is, mint minden barlang, természetvédelmi terület. A cseppkövekhez tilos hozzáérni, nyílt lánggal nem, csak elemlámpával szabad világítani.

A benti hőmérséklet 6–9 C fok között van, erre készüljétek fel, ha nyári melegben indultok barlang-sétára, amely a legelső szinten is legalább 30–40 percet tart.

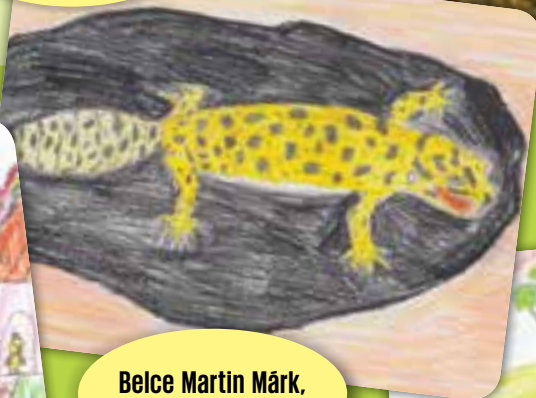
Jövő hónapban ismét találkozunk. Addig is legyetek jók, óvjátok a természetet és lakóit!

BBRREEEKKK!

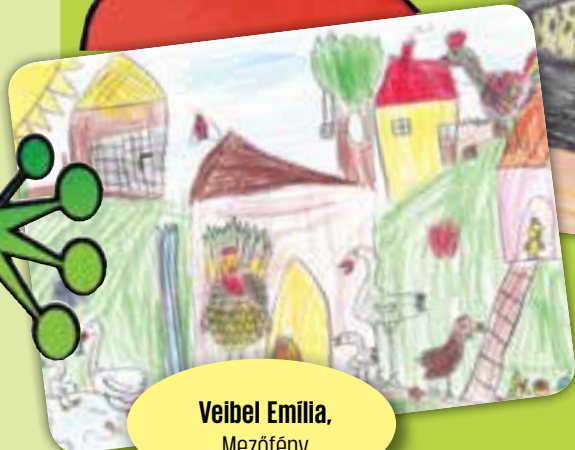
Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA



Küldj te is saját
felvételt vagy rajzot!



Belce Martin Márk,
Margitta



Veibel Emília,
Mezőfény



Elek Antónia és Dászkai Anett,
Marosvásárhely



Rejtvénypályázat

Simon Emil őszi verséből múlt hónapban már idéztem, most a vers egy novemberi sorát várom megfejtésként tőletek. Szeretettel várom az egyéni és a csoportos pályázókat egyaránt!

A Rejtvénykirály

Havonta
5 díjat!
sorsolunk ki

November ködöket varázsol a hegyre,
hogy csupajég arcát mielőlk fedje.

.....
kútba esett a nap, soha meg nem virrad.

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része

8. Énekhang

9. Női név

10. DEME

12. Irsay Anna névjegye

13. Cirkuszi állatszélidítő

15. Kiütés a bokszmeccsen

16. A végén térdel!

17. Házikó

18. L!

19. Tudós ember

21. A közepén ráír!

22.-útfélen

23. Ádám volt az első

26. A közepén kong!

FÜGGŐLEGES

2. Élelem

3. Pakol (RÁMOL)

4. Sándor Mátyás névjegye

VAJNÁR ILONA rejtvénye

1	D	2		3		E	4		5		6		7		N	↗
		8					9									
10					11			12							L	
13							14						15			
16							R			17						
18					19				20							
	R		21					22								
23		24					25			26						
	L	G							L						G	

5. Angol haj

6. Török tiszt rang volt

7. Majd a végén!

10. A megfejtés 2. része

11. M!

14. Eladásra szánt termék

15. Hadsereg tagja

17. Fontolóra vesz

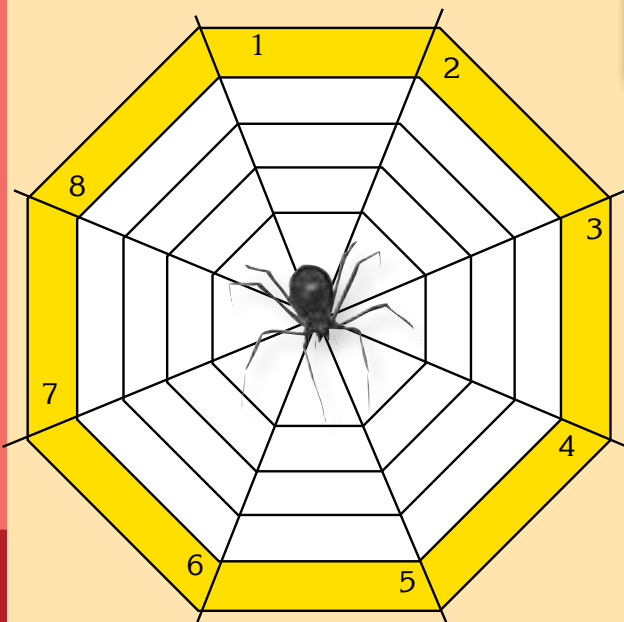
19. Majdnem kiesik!

20. Tar Übul névjegye

21. Ábécé

24. Ezen a napon

25. Sír



A szeptemberi megfejtéseket és nyerteseket decemberi lapszámunkban közöljük

Találd ki!

1

Egy pókcsemege neve alakul ki a pókháló külső kockáiban, miután beírod a négybetűs szavakat a meghatározások szerint.

1. Tata párja

2. „Beszél” a kutya

3. Nem érdes felület

4. Márton-napi csemege

5. Valódi, nem hamis

6. Nem kicsi

7. Kismacska

8. Nem erre



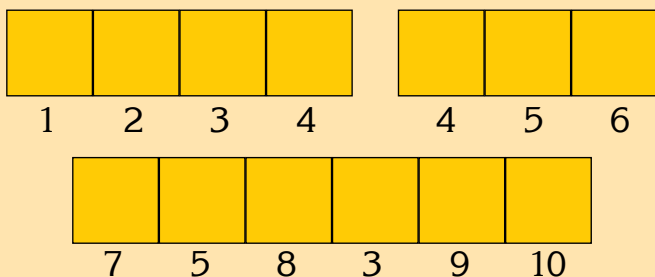
2

Csupa novemberhez köthető képecske váltakozik az alábbi sorokban, kétszer ugyanabban a sorrendben. Keresd meg a két teljesen azonos sort.



3

A képek melletti számok azt jelölik, hogy a lenti rácsban hányadik helyre kell beírnod az illető kép kezdőbetűjét. A megfejtés egy novemberi csemege, illetve annak népies neve.



Peti új esernyőt vesz, és fél, hogy ellopják, ezért egy cédulát tesz rá a ruhatárban: „Ez az esernyő a nehézsúlyú ökölvívó bajnoké, aki hamarosan visszajön.”

Amikor visszajön, az ernyő helyén egy másik cédulát talál: „Az esernyőt egy hosszútáv-futó bajnok vitte el, aki soha nem jön vissza.”

...

Kérdi a szomszéd Petitől:

– Mit csináltál azzal a pénzzel, amit azért adtam, hogy törd szét az apád hegedűjét?

– Vettem rajta egy trombitát.

...

Két börtönőr beszélget:

– Képzeld, megszökött egy rab a 165-ösből.

– Végre! Három éjjel nem aludtam a fűrészelése miatt.

...

– Mi az: kicsi, fekete, pimasz, és a fejed körül röpköd egy hatalmas ollóval?

– Légy, a hajad szobrásza.

...

– Mit iszol?

– Mehemed tejet.

– Az meg milyen?

– Sose látott tehenet.

...

– Hogy hívják a zöld csuhás szerzetest?

– Környezetbarát.

...

– Hogy hívják a lélekelemző rágcsálót?

– Pszichomókus.

...

Gyógyszertárban:

– Tudna valamit adni a torokomra? Teljesen elment a hangom ebben a vacak időben.

– Jó reggelt kívánok, miben segíthetek?

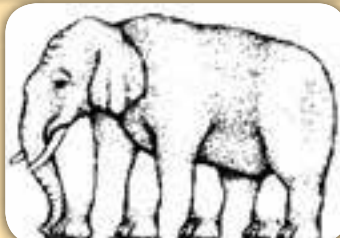
...



Női arc vagy
szaxofonos bácsi?



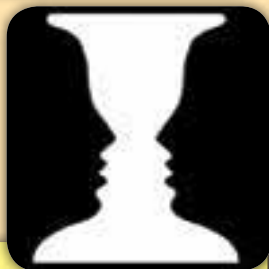
Fóka vagy vízből kimá-
szó jegesmedve?



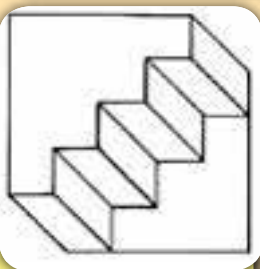
Hány lába van
az elefántnak?



Indián arc vagy
eszkimó gyerek?



Kehely vagy be-
szélgető barátnők?



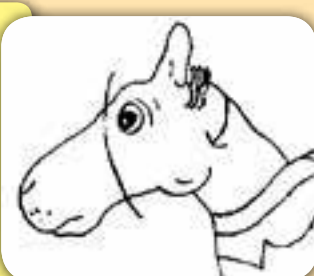
Merre vezet
a lépcső?



Nyuszi vagy
kacsa?



Csinos hölgy
vagy banya?
Ló vagy a
gazdája?
(Fordítsd meg
a lapot fejjel
lefele, illetve
oldalra!)



Szólj, szám!



szó-móka

1. A **gerencsér fazakast** jelent. Keresetek régi foglalkozásneveket, amelyek családnévként is megőrződtek. Írjátok meg a jelentésüket is.

2. A megtalált foglalkozás-családnevek közül válasszatok ki tízet, írjátok le szótagolva, és rendezzétek ábécé sorrendbe.

3. Finom árnyalatok. Az alábbi szópárok alig különböznek egymástól, mégsem mindegy, hogyan írjuk, hogyan hangsúlyozzuk őket. Bizonyításképpen foglaljátok mondatba mindeniket: **hogyne** / **hogyné**; **hogyhogy** / **hogynem**; **hogynem**; **egyszercsak** / **egyszer csak**.

A szeptemberi megfejtéseket decemberi lapszámunkban közöljük.

– Mit csinál a tornatanár a kertben?

– Bukfencet vet.

.....

Két lufi egy buliban:

– Te, most miért bújtunk el?

– Hogy nehogy kiszúrjanak!

.....

Nem vagyok túl jó angolból, de annyit tudok legalább, hogy leg a láb.

.....

– Hogy hívják, mikor két matematikus veszekszik?

– Négyzeteltérés.

.....





MASZAT MŰVÉSZ és a REJTÉLYES VONALAK

Lassan elvesztik leveleiket a fák és bokrok. Ködös reggelek, ökörnál, harmatos pókháló – november van. Biztosan ismeritek Weöres Sándor Bóbitáját. Ő egy kedves tündér, aki táncol, épít, játszik, és engem mindig elvarázsol. Maszatoművészként nagyon összebarátkoztam vele. Ilyenkor, késő ősszel gyakran hallok a dallamot: *Bóbita, Bóbita épít, hajnali köd-fal a vára...*

Utoljára Ősz-anyót rajzoltuk le színes falevelekből, foltokból. Most sokféle rejtélyes vonalat használva próbáljátok meg illusztrálni Weöres Sándor versét.

A görbe, egyenes, szaggatott, vastagabb vagy vékonyabb vonalak olyat is elmondhatnak, amit szavakkal nem lehet kifejezni. Az illusztráció az irodalmi mű tartalmát fordítja le a képek nyelvére. A jó illusztráció – a kifejező vonalak segítségével – nemcsak a történet szereplőit mutatja be, hanem a mű hangulatát is érzékelteti.



A rajzot nem elég tudománynak nevezni, hanem istenségnek, mert a teremtés minden látható művét újra tudja alkotni

Leonardo da Vinci (1452–1519)
itáliai származású polihisztor, azaz: festő, tudós, matematikus, hadmérnök, feltaláló, anatómus, szobrász, építész, zeneszerző, költő és író.

Jön előre Egyenes,
vele szemben Görbe.
(Miért járnak egyenest,
mért nem járnak körbe?)
Hátrál mostan Egyenes,
háttal neki Görbe.
(Miért mennek hátrafelé,
mért nem mennek körbe?)
Végül aztán Egyenes
s vele együtt Görbe
se hátra, se egyenest,
járnak már csak körbe!

(Zelk Zoltán:
Egyenes meg görbe)

A rajz számára a vonal nélkülözhetetlen. Néha görbén és szabálytalanul tekeredik, máskor egyenesen fut. A vonalak lehetnek vízszintesek, függőlegesek, átlósak, esetleg ferdek is. Előfordul, hogy egymást, vagy saját magukat kergetik, utol is érik, és ekkor bezáródnak.

Játsszatok minél
többet a vonalakkal,
készítsetek szebbnél
szebb rajzokat.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

**Havonta
3 díjat!**
sorozatunk

A szeptemberi
díjazottakat
decemberi lap-
számunkban közöljük.



Sándor Zenóbia, Marosvásárhely



Szőcs Milán, Székelyudvarhely



Levelező

Mire lepottyan a fákról az utolsó levél, szép számmal kezdenek érkezni a ti leveletek. Végre! Nyáron, ősz elején ugyanis hetekig nem kaptunk levelet tőletek, és ez oly szomorú. Minden érdekel, ami osztályotokban történik: írjatok, rajzoljatok, küldjétek fényképet magatokról, de várjatok türelemmel: hónapok telhetnek el, amíg bekerültök a Napsugárba. Miért? Mert előre dolgozunk: ez a lapszám például szeptemberben készül, a decemberi pedig októberben – sietünk, hogy minél korábban szétoszthassuk sok száz iskolába a friss Napsugárt.

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Nevezetek be a VI. Napsugár Öttusa Bajnokságra, amelynek lelke a mozgás, a játék és a csapatszellem. Ötféle küzdelemben kell összemérnetek erőteteket: ügyességi akadálypálya, célba dobás, helyből távolugrás, egyensúlyozás, váltófutás. Ezeket gyakoroljátok minél többet. Válasszátok ki magatok közül a négy legügyesebbet. Küzdjétek végig az iskolai, a körzeti, a megyei versenyt, hogy ti képviseljétek megyéteket az országos döntőn Sepsiszentgyörgyön, 2016. június 4-én.

A benevezési határidő 2016. január 29-e, a Napsugár szerkesztőségében: naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.



- A maratoni futók 42 km-t tesznek meg, a felolvasó-maraton résztvevői sok-sok órán át olvasnak fel, egymásnak adva át a szót. **Nagy Lenke tanító néni** Kányádi Sándor verseiből szervezett olvasómaratont, amelyen **az ivői iskola** minden diákja és oktatója részt vett.

- Köszönjük, hogy a tudás, a szépség, a jóság forrása vagytok számunkra, hogy megláthatjuk magunkat rajzokban, kézimunkákban, versekben, és megismerhettük személyesen is Bertóti Johanna költőnket. **Szakács Aranka tanító néni** osztálya a marosvásárhelyi Al. I. Cuza Iskolából

- **Czirmay Júlia tanító néni** kísérte el a **dési** gyerekek egy csoportját a berekfürdői táborba, amelyet a Keresztszülők a Moldvai Csángó Magyarokért Egyesület rengeteg támogató segítségével szervezett. Dési olvasóinkkal együtt nyaralt egy sereg moldvai, délvidéki és kárpátaljai magyar gyerek.



A tanév szerkezete megváltozott. Javítsuk ki a szeptemberben kapott tanévnaplókat! Vágjátok ki a hónapokat, és ragasszátok a helyükre naplótokban.

JANUÁR

H		4	11	18	25
K		5	12	19	26
Sz		6	13	20	27
Cs		7	14	21	28
P	1	8	15	22	29
Sz	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31

FEBRUÁR

H	1	8	15	22	29
K	2	9	16	23	
Sz	3	10	17	24	
Cs	4	11	18	25	
P	5	12	19	26	
Sz	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	

ÁPRILIS

H		4	11	18	25
K		5	12	19	26
Sz		6	13	20	27
Cs		7	14	21	28
P	1	8	15	22	29
Sz	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	

MÁJUS

H	2	9	16	23	30
K	3	10	17	24	31
Sz	4	11	18	25	
Cs	5	12	19	26	
P	6	13	20	27	
Sz	7	14	21	28	
V	1	8	15	22	29

JÚNIUS

H		6	13	20	27
K		7	14	21	28
Sz	1	8	15	22	29
Cs	2	9	16	23	30
P	3	10	17	24	
Sz	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	



• **Bíró Mária** tanító néni diákjainak őszi faliképében az egész iskola gyönyörködik, hiszen a **székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium** folyosóján pompázik.

1

2

3

1 **Illés Csilla** tanító néni osztálya a kolozsvári G. Ghibu Iskolából

2 **Ilyés Janka** tanítványai a nagyváradai Szacsvey Imre Iskolából

3 **Barabási Hajnal** tanító néni osztálya a marosvásárhelyi Szász Adalbert Sportlíceumból

4 **Mátyás Erzsébet** tanító néni diákjai a szászrégeni A. Maior Iskolából

Ti gyűjtitek a Napsugár-bélyeget?



4

GÁ! GÁ! GÁ! SZALAD VILÁGGÁ

Domokos
Viola,
Szigeti Edit
szilágycsehi
tanító néni
kisdiákja
tengernyi apró
szalvétagala-
csinnal hizlalta
ducira Márton
lúdját.



Márton napján nemcsak
Liba mama, hanem az egész nemzetség
világgá szaladna, nehogy pecsenye legyen
belőle. *Aki Márton napján libát nem eszik,*
egész éven át éheznek – tartja a mondás.
Készítsetek libát, ne tepsiben, hanem
kézimunka formájában.

November jelképei,
a mécsesek fénnel, a vidám
töklámpások, boszorkák, denevérek,
macskák, kísértetek mókával
és bizsergető ijesztgetéssel élénkítik
a borús napokat.



Szodorai
Melinda
tanító néni
szilágy-
somlyói
osztályá-
nak no-
vember-
ága



Sándor Emőke tanító néni osztálya
a székelyudvarhelyi Móra Ferenc Iskolából



Antal-Fórizs Enikő
tanító néni
kisdiákjai
a nagyvárad
Szacsavay Imre
Iskolából





Mátyás Erzsike tanító néni tavalyi osztálya küldte a szászrégeni A. Major Iskolából

A levelekből, bogyókból ragasztott fa beborítja Fodor-Kis Anna tanító néni tordai osztálytermének ajtaját. A „pók” kenderfonalból szőtt rá hálót.



Bartha Denise tanító néni tordaharaszti kisdiákjainak mécsesei



Kovács Ágnes tanítónő kisdiákjai falevél-üzenetekkel adták hírül, hogy az őszi Nyárádszeredába is beköszöntött.

Nem, kár, nem kár! – örvendeznek színes ernyőjüknek a varjak Bunău Irén tanító néni árpádi osztályának falán.

Pál Annamária tanító néni osztálya a marosvásárhelyi Dacia Iskolában színes muffin-papírból készített esernyőt.



Irka-firka



Szürkül már a természet
élénk szépsége,
dér köszönt a fázó
falevelekre.
Kopogtat már a hideg tél,
jön már, utolér.
Virágok, ne szomorkodjatok!
Hisz tavasszal újra
ébred szirmotok.

Kozma Kriszta Orsolya,
Marosvásárhely



Donáth Anna-Bella, Havadtő

A levegőben az ökörnál száll,
a fák levelei vörösek és barnák.
Hecserli virít a bokor hegyén,
távolabb a kökény üldögél.
Bogár alszik az avar alatt,
felébreszti az őz, ha elszalad.
Nagy itt a csend a dombtetőn,
látszik, hogy aludni tér az ősz.
A dombtető túlsó oldalán
sietve készül a télkirály.

Sárosi Róbert,
Marosvásárhely



Maksai Réka, Torda

Lehullott levelek
Úton szálldogálnak.
Minden fa susogja:
Tél lesz nemsokára.

Kovács Kinga, Zabola

Hánykolódik a kóró,
nem tud elaludni.
Ásítózik a bagoly,
kedve van huhogni.
A földön a szép avar
szinte már-már lángol,
a holdfényben a fűszál
ezüstszerben táncol.
Sikongat az esti szél,
ködfoltokat lehel,
táncolva felnéz az égre,
s látja a hold delel.

Tófalvi Ágnes, Déva



Molnár Attila, Magyarlapád

Csizmadi Csilla tanító néni
osztálya a marosvásárhelyi
Művészeti Líceumból:

Imitt-amott még egy-egy
sárgult levél bírja,
míg a zordon őszi szél
őket is az avarba hívja.
Bánkódom miattuk,
de nem sokáig,
csak a tavaszi
rügyfakadásig.

Zólyomi Viktória Vivien

Száll a hattyú, száll,
Mellette egy pár.
Az a pár is vele repül,
Így mennek el délre együtt.
Párizs felett repültünk,
Gyönyörködtünk mindenben.
Sok fény villant alattunk,
A párizsi toronyra leszálltunk.

Csifó Adél

Az ősz elhozza a sárgulást,
Embernek a bámulást.
Mindenkinek gyümölcsöt,
Várhatsz rá az év között.

Vida Zonga

Fúj a szél, fúj a szél,
fázik minden falevél.
Reszketnek a pirosak,
vacognak a sárgák,
minden levél várva várja
a nap mosolygó arcát.

Schuller Abigél



Bakos Boróka,
Marosvásárhely

**Szász Edit tanító néni
osztálya a brassói
15-ös Iskolából:**

Ha levelek hullanak,
Vándorolnak madarak,
Az erdők szomorkodnak,
Mert egyedül maradtak.

Fekete Boglárka

Esik az eső, fúj a szél,
Hull az erdőben a levél.
Jön az ősz, elmegy a nyár,
Amit mindenki visszavár.

Rotaru Klaus

A reggelek hidegek,
Megjelent a harmat,
A színes, hulló levelek
Mindent betakarnak.

Nagy Andrea

A falevelek lassan hullnak
Megsárgulva és bánkódva.
Lehullottak a falevelek,
Lassan érzik már a telet.

Szigethi Sándor

Hull az eső, hull a dió,
Nem füttyent már a rigó.
A falevél is megrezdül,
A mókus elmenekül.

Hegedűs Edina

Elbújt a medve
A hideg barlangba,
Tavasszal kijön
Hóvirág illatra.
A mókus is fázik,
Fa odvába bújt,
Eledele a dió,
Télben az a jó!

Rozsnyai Tímea

**Berki Alin,
Gyergyószentmiklós**

Zölden csillog napnyugtában,
Hajnalban fénye lila.
Bajsa konok céllal fogja
Tőkéjét, mely otthona.
Koporsója hosszú üveg,
Nem csillog már zölden ő,
Átlátszóra s vérvörösre
Festette a Vén Idő.

Rázmán Botond, Nagyvárad



Lészpedi olvasóink

Kicsi volt, de okos.
Kicsi volt, de aranyos.
Kicsi volt, de ugatott,
Szeretett, és én is őt,
De már csak annyit mondok:
szerettem...

Nádházi Beatrix, Árpád



Portik Anita, Szászrégen



**Bereczki Anita Antónia,
Székelyvaja**

Van egy gyertya, ami soha el nem alszik.
Amíg élet van a Földön, mindig lángol.
Advent négy gyertyából áll,
De ebből három gyertya alszik.
Van egy láng, amit nem gyertya tart.
Ez a gyertya is elalszik egyszer, nemsokára.
Hiába várjuk, mi akkor már nem leszünk.

Nagy Orsolya Tünde, Nagyvárad



**Siklódi-
Pálfi
Barbara,
Marosvá-
sárhely**



Címlap:

JÁNOSI ANDREA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.

A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÖSZABÓCSA ÜZENETEI



**Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!**



Ady Endre: Balzsam Tündér postája
Vécsey Boglárka rajza, Csíkszereda

**Olvass,
és küldj rajzot róla!**

Szikszai Csongor, a kolozsvári Báthory István Líceum diákja tájfutó. 2015-ben Nagybányán egyéni és csapatversenyben egyaránt országos bajnok lett. Titeket is biztat a tájfutásra: gyorsaság, ész és helyes döntés kell hozzá, s mindez az életben is oly fontos!

Nem akartuk, mégis találós kérdés lett belőle. Októberi hátlapunkról nem derül ki, milyen sportágban oly sikeres Huszár Ingrid. Most eláruljuk: ÚSZÓ!



**Küldj képet
osztályod adventi
készülődéséről**

Bartha Denise, tordaharasztsói és Kerekes Laura, aranyosgyéresi tanító néni osztályának adventi koszorúja



E lapszám
támogatói:



Nemzeti Kulturális Alap



BETHLEN GÁBOR
Alap



Vágjátok ki a bélyeget,
és ragasszátok nevetek mellé
az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 4 lej, 400 Ft